

Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto asiaan ympäristöministeriö pyytää lausuntoja uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyä vauhdittavasta lainsäädännöstä

Ympäristölautakunta 27.11.2024

105/00.04.00/2024

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Ehdotetuilla laeilla pantaisiin täytäntöön marraskuussa 2023 voimaan tulleen uusiutuvan energian direktiivin muuttamisesta annetun direktiivin (EU) 2023/2413, RED III -direktiivin, uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyjen organisointia ja kestoa koskeva sääntely. Lainsäädäntöhanke on osa ympäristöministeriön Yhden luukun palvelujen hanke -kokonaisuutta.

Esityksen pääasiallinen tavoite on RED III -direktiivin lupamenettelyjen organisointia ja kestoa koskevien 16 ja 16 a–e artiklan edellyttämien välttämättömien muutosten tekeminen uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annettuun lakiin.

Uusiutuvan energian tuotantolaitoksen määritelmän soveltamisalasta poistettaisiin laitokset, jotka tuottavat muutakin kuin uusiutuvaa energiaa. Uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyille asetettujen määräaikojen kattavuutta ja pituutta muutettaisiin. Yhteyspisteviranomaiselle lisättäisiin velvoite varmistaa määräaikojen noudattaminen.

Lakiin lisättäisiin uudet säännökset uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden nimeämisestä sekä nimetyillä alueilla sovellettavasta menettelystä. Lisäksi tehtäisiin direktiivin edellyttämät säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja luonnonsuojelulain mukaista hankkeiden ja suunnitelmien arviointia koskevien vapautusten osalta.

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja esitysluonnoksesta viimeistään 23.12.2024. Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön.

Valmistelija Sari Brusila etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 5114 202

Esittelijä Ympäristöpäällikkö Sari Brusila

Ehdotus Vihdin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen näkökulmasta pidämme tärkeänä, että lakiluonnos tukee uusiutuvan energian hankkeiden nopeaa ja hallittua etenemistä. Uusiutuva energia on keskeisessä asemassa myös Vihdin kunnan kestäväen kehityksen tavoitteissa, mutta prosessien nopeuttamisen tulee tapahtua tasapainossa ympäristönsuojelun ja paikallisten osallistumismahdollisuuksien kanssa.

Esitämme seuraavat huomiot ja suositukset:

1. Kunnan ympäristöviranomaisen rooli

Vihdin kunnassa ympäristöviranomaisten tehtävä on varmistaa, että hankkeet sopeutuvat alueen ympäristöarvoihin ja paikallisiin tarpeisiin. Lakiluonnoksessa kunnan rooli jää epäselväksi erityisesti lupien käsittelyn ja ympäristövaikutusten arvioinnin osalta.

Suositus: Lakiin tulisi sisällyttää selkeä ohjeistus kunnan ympäristöviranomaisen roolista lupaprosessissa. Vihdin kaltaisessa kunnassa, jossa on paljon maaseutualueita, luonnonläheisiä ympäristöjä ja kasvava asukasmäärä, paikalliset näkemykset ovat välttämättömiä hankkeiden hyväksyttävyydelle.

2. Resurssitarpeet

Uusiutuvan energian hankkeiden lisääntyminen, erityisesti aurinko- ja tuulivoiman osalta, luo painetta paikallisille ympäristöviranomaisille. Lakiluonnos ei kuitenkaan huomioi sitä, miten lupamenettelyjen nopeutuminen vaikuttaa kuntien resursseihin.

Suositus: Lainsäädäntöön tulee sisältyä mekanismi, jolla kunnat voivat hakea lisäresursseja hankkeiden käsittelyyn. Tämä voisi sisältää valtion tukea koulutukselle, henkilöstölisäyksille ja uusille työvälinoille, kuten digitaalisille alustoille.

3. Paikallisten ympäristönäkökohtien huomioiminen

Vihdin kunnassa on merkittäviä luonnonalueita, kuten järviä, metsiä ja suojelukohteita, jotka ovat herkästi alttiita uusiutuvan energian tuotantohankkeiden vaikutuksille. Lisäksi paikallisyhteisöjen suhtautuminen hankkeisiin vaihtelee, mikä korostaa avointen kuulemisten merkitystä.

Suositus: Lakiluonnoksessa tulee vahvistaa kunnan ympäristöviranomaisten roolia paikallisten näkökulmien ja ympäristötietojen huomioimisessa. Erityisesti on tärkeää varmistaa, että Natura-alueiden ja muiden suojelukohteiden läheisyydessä toteutettavat hankkeet arvioidaan huolellisesti.

4. Osallistumisoikeudet

Vihdin kunnassa ympäristöviranomaiset toimivat linkkinä hanketoimijoiden, asukkaiden ja muiden sidosryhmien välillä. Lakiluonnoksessa esitetty lupaprosessien nopeuttaminen ei saa kaventaa paikallisten mahdollisuuksia vaikuttaa.

Suositus: Paikallisten asukkaiden ja sidosryhmien kuulemiseen on varattava riittävästi aikaa ja resursseja. Kunnan ympäristöviranomaisille tulee taata selkeä rooli näiden kuulemisten koordinoinnissa ja huomioinnissa.

5. YVA-menettelyn integrointi

YVA-menettelyn yhdistäminen lupaprosessiin voi olla tehokasta, mutta kunnan ympäristöviranomaisilla tulee olla riittävä vaikutusvalta tähän prosessiin. Vihdin kunnan alueella hankkeiden vaikutukset voivat olla erityisen moninaisia esimerkiksi pohjavesialueilla ja taajamien läheisyydessä.

Suositus: YVA-menettelyn osalta on tärkeää varmistaa, että kunnan asiantuntemus ympäristövaikutusten arvioinnissa hyödynnetään täysimääräisesti. Lisäksi tulee varata riittävästi aikaa ja resursseja tietojen käsittelyyn ja lausuntojen laatimiseen.

6. Johtopäätökset

Pidämme lakiluonnosta oikeansuuntaisena ja tärkeänä osana uusiutuvan energian edistämistä. Vihdin kunnan näkökulmasta korostamme kuitenkin seuraavia seikkoja:

Paikallisten näkökulmien ja ympäristöarvojen huomioiminen tulee turvata, erityisesti herkillä luontoalueilla.

Kuulemismenettelyt ja YVA-prosessit tulee toteuttaa niin, että kunnan asiantuntemus ja asukkaiden näkemykset otetaan riittävästi huomioon.

Näiden varmistaminen on keskeistä, jotta uusiutuvan energian tuotanto voi edetä tehokkaasti ja kestävästi myös Vihdissä.

Päätös

Tiedoksi